

NEZABÍJAJTE VTÁČIKA O. D.

Vystavujúci autor ↘ Orest Dubay st.

Realizácia interaktívnej časti ↘ Noha v mede

Kurátorka ↘ Ľudmila Kasaj Poláčková

Vernisáž ↘ 21. 11. 2024 o 17.30 hod.

Trvanie výstavy ↘ 22. 11. 2024 — 22. 2. 2026

Miesto konania ↘ Salón

Komorná expozícia v Salóne Nitrianskej galérie je venovaná grafickému dielu Oresta Dubaya st. Názov projektu je parafrázou na dielo americkej literátky Harper Lee. Kultový román *Nezabíjajte vtáčika* nie je iba o rasizme a justičnej vražde, je to predovšetkým príbeh o dospievaní, utváraní si vlastných názorov na svet, morálke, statočnosti a odvahe. Paralelu morálky, statočnosti, ľudskosti nájdeme i v umeleckom diele Oresta Dubaya st. V komornom priestore Salóna Nitrianskej galérie sme si dali za cieľ prezentovať nadčasové dielo tohto umelca. Výstava *Nezabíjajte vtáčika O. D.* je o zdôraznení ľudskosti a akceptácii medzi nami. Keďže mnohé jeho grafické listy reagujú na hrôzu vojny, ktorú autor zažil. Clivota človeka zasiahnutá vojnou sa nesie jeho linorytmi od *Srnky v atómovom kryte* cez nádej videnú v *Horizonte* vychádzajúceho alebo zapadajúceho slnka. *Vtáčik* ako symbol slobody stojí za názvom výstavy, pretože bol pomerne populárnym autorovým námetom, Dubay vtáčika často situuje do špecifických geometrických kompozícií, čím okrem iného poukazuje na cyklus – rytmus života prírody, na človeka, jeho šikovnosť, ale aj nedokonalosť a nerozvážnosť. V nenápadných dielach nám predstavuje svoj pohľad na veľkosť a malosť vecí, ktoré tvoria náš svet.

Výstava má podhaliť a apelovať na ľudskosť, ktorú v sebe ako ľudia máme, a občas na ňu frustrovaní z každodenného života zabúdame. V dialógu minulosti so súčasnosťou sa snažíme posunúť v interpretovaní

a vnímaní tohto veľmi diskutovaného autora. Nastal čas, aby tvorba Oresta Dubaya st. bola postupne nanovo kontextualizovaná/prehodnotená. Keďže v minulosti sme mali pocit, že Dubay je všadeprítomný a kvality jeho umeleckého prejavu sme videli cez optiku jeho popularity v minulom režime. V milosrdenstve plynutia času dnes opäť nanovo oceňujeme umelecké kvality pokusom o nové vnímanie a čítanie tvorby tohto všestranného umelca. Okrem humanizujúceho umeleckého prejavu autora je cieľom priblížiť časť jeho diela cez interaktívnu intervenciu do expozície vybranými rozpochybovanými motívami z Dubayových grafík od programátorského štúdia Noha v mede.

Orest Dubay (15. august 1919, Veľká Poľana – 2. október 2005, Bratislava) patrí medzi významných predstaviteľov slovenskej povojnovej grafiky. Pôsobil v Skupine výtvarníkov 29. augusta, Klube grafikov. Študoval na Oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave. V rokoch 1943 – 1949 pôsobil ako slobodný umelec, v rokoch 1946 – 1947 bol asistentom Kolomana Sokola na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave, od roku 1949 pedagógom na Vysokej škole výtvarných umení (VŠVU) v Bratislave, od roku 1967 profesorom a v rokoch 1968 – 1971 bol rektorom VŠVU. Často vystavoval doma aj v zahraničí.

Noha v mede je kreatívny kolektív profesionálov, ktorých spája záujem o hry ako platformy pre vzdelávanie, aktivizmus a reflexiu sveta okolo nás. Neboja sa náročných tém, práve naopak, majú radi výzvy. Pracujú naprieč médiami a platformami, od webu až po virtuálnu a rozšírenú realitu.

Expozícia je súčasťou jubilejných výstav Nitrianskej galérie a jej 60. výročia vzniku inštitúcie.